

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Negyedévre 1 frt 25 kr.
Félévre 2 „ 50 „
Egész évre 5 „

Megjelenik minden szerdán
és szombaton

Egyes szám ára 7 kr.

Hirdetéseket felvesz s rendkívüli
olcsó áron közli a kiadóhivatal.

SZABADSÁG

SZERKESZTŐSÉG

és

KIADÓHIVATAL:

Széchenyi-u. 45. sz.

a Gedeon és Társa nyom-
dája. Ide küldendők a lap
szellemi részét illető köz-
lemények, valamint az
előfizetési díjak, hirde-
tések, nyiltterek és rek-
lamációk.

POLITIKAI LAP. A MISKOLCZI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT KÖZLÖNYE.

Egyes példányok Falkenstein S. dohánytözsdéjében, Nagy Lajos, Groszmann J., Gubás F. és Hesz Jenő fűszerkereskedésében Gruszman J. antikvárszertárában kaphatók

A pápa és a nemzeti nyelv.

Debreczen, jan. 13.

A magyar nemzet közvéleményében méltó visszatetszést, sőt felháborodást szült a római pápa azon makacssága, a mely szerint megtagadta azt, hogy a magyar görögkatholikusok saját anyanyelvükön, tehát nemzeti nyelven imádják értelmesen, okosan az ő istenöket és így eleget tegyenek a szent könyv amaz isteni parancsolatának, hogy „inkább akarok a gyülekezetben egy szót szólni, melynek értelme vagyon, sem mint százat, a melyet senki sem ért.“

Az új ezredévtől várt magyar nemzeti kulturának és annyira kívánatos közös boldogságnak bizonyára nem volna biztatóbb jele, mint az, hogy ha ez az egyértelmű felháborodás nemcsak divatos és tehetetlen duzzogásuk maradna közöttünk csupán, hanem egy önérzetes nemzeti jogvédelem s különösen, ha megértenék azt azok is, a kik hivatva vannak arra, hogy e jogvédelemben felhasználják és érvényesítsék azt a megtisztelő hatalmat, a melyet a nemzet kezükbe adott.

Mert miről van tulajdonképpen e felvetett kérdéssel szemben szó?

Nem másról, mint arról, hogy a római pápa, a vallás, az istenimádás örve alatt, egy minden nemzetiség és minden világi rend és hatalmasság felett álló idegen uralom és kormányzat igája alá hajtsa újabb erőszakkal Magyarországnak, a magyar nemzetnek azon millió számú polgárait, a kiké ez a szép, ez a boldog, de sokat hányatott ország, a melyért annyit kell áldozniok, de amelynek jogai, amidőn megilletik őket, ugyanakkor rájuk nézve, annak az országnak törvényei is első sorban kötelezők s ma már a közbéke és jogrend vakmerő megzavarása nélkül nem gondolható civilizált társadalom, a melynek tagjai a *vallás örve alatt kényszerítettessenek törvényszegésre és a törvényvel ellenkező engedelmségre*; mert éppen maga a vallásos érzés szólal meg szívünkben, hogy a mely hatalom így hozza össze-ütközésbe a földet az éggel, az a hatalmasság nem származhatik az Istentől!

Még csak alig két éve annak, hogy a magyar állam, a szabadelvű fejlődés útjára lépve, meghozta a *vallás szabadságáról szóló törvényt* és pedig ezóta sok mindenféle küzdelmek és vesztések között éppen a kevésbé dajkált s

védelmezett kisebb vallásfelekezetek által hozott lemondás és áldozatok árán. Ennek a törvénynek a józan ész által diktált szellemében és megírott betűiben is nyilván ki van mondva az, hogy Magyarország minden polgára szíve legjobban sugallata és lelkének legigazabb szükségéi szerint imádhhatja istenét, csak isten imádása a köztársadalom törvényeibe és érdekeibe ne ütközzék s ime, mikor a magyar állam, a magyar polgároknak ezt a jogát megadja és mikor a magyar nyelvnek használatát, különösen a közéletet érintő körökben nem csak megengedi, hanem bizonyos irányban egyedül kötelezőnek tekinti: ugyanakkor a római pápa, hagyományos cinizmussal, a kongregációk irodájából kikerült tollal huzza keresztül a magyar állam két legsarkalatosabb törvényezikét s megtiltja azt, hogy Magyarország görögkatholikus vallásu, de *magyar polgárai*, éppen az emberi élet legmagasabb körében, az isteni tiszteletben, édes anyjuk ajkáról eltanult, annak tejével magukba szívott magyar nemzeti nyelvet használhassák; kimondván a római kuria ezzel egyuttal azt is, hogy *görög-katholikus polgártársaink voltaképpen Magyarországon laknak és magyar kenyeret esznek ugyan, de nemzeti hovatartozásuk felett majd csak a római kuria határoz s beosztja őket oláhnak, muszkának, ahhoz képest, a mint ezt a római kuria vergődő nagy hatalmi állásának érdekei kívánják s ahhoz képest, a mint a szabadelvű és így a vatikánra nézve nem kedvező politikát űző Magyarországnak — zavart csinalni vagy éppen a nemzet testét szétszakgatni célszerűnek látszik.*

A pápai kormányzásnak régi elve, no de sok véryomót is hagyott maga után: „Devide et vinces; coga intrari“. Ime, itt rejlik a pápai megtagadó breve jogtalansága és nyilván beszélő cinizmusa politikai és magyar állami szempontból és a magyar nemzeti érdekeket tekintve.

De van egy másik, még ennél is mélyebben elrejtett s csak a pápai hatalom fejlődésének történetéből felismerhető célzata is, a mely ellen a civilizáció nevében kell állást foglalnunk és tiltakoznunk: úgy mint ezt az oly messzire látó II. József császár tevő s a mely magában a római katolikus egyház kebelében is, az ugynevezett *josefinismi és simultan kultusz* mozgalmakat idézte elő, különösen Ausztriában, de részben Magyarországon is.

A templom a leghatalmasabb *iskola* a világon és nincs az értelmi művelésnek olyan hatalmas eszköze, mint az isteni tisztelet, a melyben ha már egyszer valaki megjelent, csak tanulni akar. Bizonyára nagyon ismeri ezt Róma is, hiszen már a reformáció is, majdnem első óráiban, mindjárt azzal kezdődött, hogy nemzetivé is így valóban tanítóvá, értelem- és szívfejlesztővé tette a kultuszt.

A római katolikus egyház ez időszereint, legelső és legnagyobb liturgusa: *Thalhoffer*, nyilván bevallja, legujabb *„Egyházszerartástan“* című nagyszabású munkájában, hogy a római katolikus kultusznak éppen erre és ilyen természetű világosságra nincs szüksége, mert a kultusz csak addig kultusz, a meddig egy megfoghatatlan mély *miszticizmus*, nevezzük igaz magyar néven: érthetlenség borong felette.

Természetesen ilyen felfogás és ilyen cél mellett a templom azonnal el van zárva az értelmi világosság derengő napjától s a római pápa, mikor a szóban forgó esetben a kongregációk határozatára hivatkozik, nyíltan kifejezi azt, hogy a római kuria ma is magáévá teszi hivatalos liturgusának, *Thalhoffer*-nek miszticizmusát s Magyarország görögkatholikus templomaiban ma sem tűrheti el az értelmes isteni tiszteletet.

Elég a világosságból annyi, amennyi a szabadelvűség útjára tért Magyarország legujabb fejlődéséből, ilyen mértékben is eléggé bántja a kongregációk régi esiszoláshoz szemüvegeit!

Hanem ezzel a miszticizmussal szemben szeretjük hinni azt, hogy Magyarország és annak hatalmi képviselői meg fogják talán érthetően magyarázni ott, a hol kell azt, hogy ha attól a dorogi görögkatholikus, magyar állampolgártól magyar nyelven kéri a pápai filléreket, mert *ezt* másképpen nem is értené meg, hát akkor engedtessek meg neki esérébe legalább annyi, hogy ő magyar nyelven imádhassa a népek és nemzetek és így a magyarok Istenét is! . . .

Mitrovics Gyula.

Lucza-szék.

— A városrendezés tervezete. —

Soltész Nagy Kálmán városunk nagyérdemű polgármestere az előző évek hosszú során át minden év végén összehívta a képviselőtestületet, a mikor nemcsak boldog új évet kívánt a város

atyáinak, hanem mindig volt neki ilyenkor olyan új eszméje, terve, melyet a város java és boldogulása érdekében megpendített. Az ekkor fölvetett eszme azután uralkodó planétáját képezte a következő esztendőnek.

A múlt év végén úgy a közgyűlés összehívása, mint az új eszme megpendítése elmaradt.

Én lelke mélyéből meg vagyok győződve affelől, hogy a közgyűlés összehívása és egy új tervnek megpendítése nem azért maradt el, mintha a mi szeretett polgármesterünknek talán nem volnának új eszméi, új gondolatai; mert lehetetlenségnek tartom, hogy az ember, a ki oly aggodó szeretettel csügg városunk jövője fölött, a ki képzeletében már ma megalkotta és tisztán látja a leendő nagy Miskolcznak gyönyörű képét, bármely pillanatban is ne tudna előállni új eszmével, új gondolatokkal. Hogy ez most elmaradt, annak egyedüli oka csak az lehet, hogy az évek hosszú során több új eszmét vetett már föl, a melyek még a mai napig sem öltöttek testet magukra. Mire való is volna terveket tervekre halmozni pusztá papirosra?

Nem akarom azokat a nagyobb szerű alkotásokat elősorolni, melyek *Soltész Nagy Kálmán* polgármester idejében életre keltek; azokat a terveket sem óhajtom előszámlálni, melyek a megvalósulás első stádiumában vannak; csupán csak azokra terjeszkedem ki, melyeket az elmúlt milleniumi évben megvalósítani óhajtottunk. Ezek pedig a következők: A csatornázás, vízvezeték, közkórház, törvénykezési palota és a városrendezés tervezete.

Ezek közül eddig csak a törvénykezési palota építését vették komoly munkába. A többi még mindig — a *jövő zenéje*.

Ha ezekre a felhozott tervekre most részletesen ki akarnék terjeszkedni; akkor nem egyszerű cikket, hanem könyvet kellene írnom. Most ez alkalommal csak a legégetőbb dologról: a *városrendezés tervezetéről* szólok.

Nem tudnám hirtelen megmondani, hogy két év lefolyása alatt hány cikket irtam már erről a tárgyról a „Szabadság“-ba. Nagyon sokat. Lehet, hogy az olvasó közönség előtt unalmas is lesz ennek az örökös fejtegetése; de én nem bánom. Látom és tapasztalom azt, hogy egy *véglegesen megállapított városrendezési munkálatra égető szükség van*. S én meg nem nyugszom addig, a míg ez el nem készül.

El nem készül?

Hiszen már két esztendeje, hogy kész van. *Adler* Károly városi főmérnöknek és *Lippay* Béla vasuti mérnöknek erre vonatkozó nagyszabású munkálatait én legalább már két évvel ezelőtt olvastam. Hát hol rejtegetik ezt a munkálatot? Miért nem kerül az már egyszer napvilágra? Avagy még mindig van azon javítani való?

Akkor valóban elmondhatjuk, hogy lassabban készül mint a *Lucza-széke*.

Ennek a munkálatnak elolvasása után arra hívtam föl a közfigyelmet, hogy ezt ne fogadja el a város, hanem a *tervezet megkésztetésére hirdessen pályázatot*.

Erre két ok indított.

Az első az volt, hogy miután több szem többet lát, a városnak módja és alkalma lesz, több kitűnő és szakszerű

tervezetből kiválasztani a legjobbat. A másik pedig az volt, hogy a tervező mérnök urak a két Pecze medrének egyesítését oly módon tervezték, melyet én és velem együtt több városi képviselő kivihetetlennek tartott.

Igaz, hogy ha ezt a mozgalmat akkor nem én, hanem valamelyik nagytekintélyű vezérember indította volna meg, úgy talán ma már a beadott pályamunkák között válogathatna a város és nem volnánk szoritkozva egyedül az *Adler-Lippay-féle* tervezetre. De hát nálunk még mindig az a felfogás az uralkodó, hogy nem azt tekintik, hogy ki *mit* mond, hanem azt, hogy mit *ki* mond.

No de hagyjuk ezt. Ezen már túl vagyunk.

Ismételem és újlag hangoztatom, hogy a városrendezés, illetve a *szabályozási vonal végleges megállapítására égető szükség van*. Ennek az igazolására számtalan példát tudnék fölhozni a most folyó építkezések megfigyelése után. Ezek közül azonban csak kettőt említek föl.

Egyik az, hogy az *Ujvilág-utcából* most egy új utca nyílik a gőzmalom irányában. Ez az az utca lesz, a mely a rendező pályaudvar előtt tervezett köröndből egyenesen fut az *Ujvilág-utczát* és *Vay-utat* átmetszve a *Szeles-utczáig*. Ha már most ezt az átmetszést keresztül akarják vinni, ennek az *Ujvilág-utca* másik oldalán már egy csinos és értékes ház áll az utjában, melyet két évvel ezelőtt építettek. Ha tehát már ez a terv meg lett volna ezelőtt két évvel, akkor a most említett háznak építését nem szabad lett volna megengedni. Így azt ki kell majd sajátítani.

A SZABADSÁG TÁRCZÁJA.

Posthumus-jelenet.

— Madách „Ember tragédiája“-ból. —

(Sztinter a magyar országház. Ádám mint *Deák Ferencz* idősebb korában, Kossuth-szakállal, magyar köznemesi viseletben, *Luczifer* szintén köznemesi viseletben, mint utitársa, a képviselőház karzatán megjelennek.)

Ádám:

No, csakhogy itt vagyunk! Biz jól esik. Ugy általfaztam ott az eszkimóknál. Nem érzik rajtunk meg, szógám, a halzsír? Mitől, ha csak rá gondolok, csömörölöm. Oszti' úgy átjárt a halzsír s eszkimószag, Hogy, náthám van bár, érzem mindenütt, Uram bocsá' még itt is az kísért.

Luczifer:

Jó orrod van komám, azt mondhatom. Még halát adsz, hogy oda vittelek. Előbb, sem hogy e helyre hoztalak. Jó, hogy ott már megszoktad a csömört; Így tán nem árt, mit itt látsz s hallni fogsz, Mert jó gyomor kell ahhoz, mondhatom.

Ádám:

Megint a régi nóta, *Luczifer*. Megrontni legdrágább perczeket, A viszontlátás édes gyönyörébe Vegyitni kétség méregcsöppjeit, Biz ördögi kedvtelés!

Luczifer:

Ám legyen? De most vigyázz! Kezdődik az ülés! (Bánffy a miniszteri székből feláll és beszélni kezd.)

Ádám:

Nem mondanád meg, szógám, hogy ki az, Ki ott beszél? Nem ismerős alak. Emlékeim közt hjába kutatok, Nem ismerem. Pedig ez arcz, e fej, Ugy rémlik, hogy nem éppen ismeretlen. Már láttam egyszer; ám hol? Nem tudom. Tán csak káprázat az egész, mivel A foka s eszkimó úgy megragadt Fejében, hogy a kit most látok, az Mind úgy tűnik föl, mint egy korcszülött, Mely e két rutságtól vön származást. De hallga csak! E hang, e szó, beszéd, E sok tatik, tetik nem eszkimó-nyelv-é? Vagy csak gonosz tréfát üzöl velem *Luczifer* és adott szavad daczára Honom helyett belebb vivél csupán Az eszkimók közé, hogy még nagyobb Legyen az undor, mely láttára elfog Ily felfordult világnak.

Luczifer:

Bajtárs, csak várj!

Te is gyarló vagy, hjába mondtanak Egykor, midőn itt laktál, társaid A „hon bölcsének“. Nagy bölcs, mondhatom, A ki türelmét veszti, még midőn El sem kezdődött a komédia. Halgass csak oda, épp rólad beszél. Nevedben kér bizalmat társitól; Erősködik, hogy ő csak arra épít, Mit alapul te raktál egykoron. Ó csak halad a megkezdett uton, A melyre te vezérléd nemzedet. Fogadkozik, hogy — egy hajszál kevés — De annyit sem tágithat elveidről,

Mit szent örökségül tőled kapott A nemzet és a *szabadelvű párt*. Bár nem tagadja, hogy ez elveket Erőszak, pénz, furfang mentette meg — De hát tehet ő róla, hogy a nép, Mely téged e hon bölcsének nevez, Ugy még nem ért meg, hogy ez elveket Szabadon és önként választaná? Hogy egypár rongyos millió forint, Mely borban a szent nép torkára hull, Egy-két kedélyes furfang, mely nélkül Jó alkotmány el sem képzelhető, — S atyáskodó erőszak, a miért Okos nép még bizony hálákat ad, Mert biztosan csupán ez óvja meg, Nehogy kalandos vágy, vagy rossz szeszély, Vagy ellenzéki kortes szóbeszéde Veszélyes utra csábithassa el — Mind nem az, mit felhányni érdemes, Sőt jószerével, okos nép ezért Hálát is ad, ha jól átérti majd. — Hogy mindezekkel a szent népszabadság Oly jól megfér, mint anyja és a bárány, Sőt igazán tőlük táplálkozik.

Ádám:

Elég . . . elég! Ne folytasd *Luczifer*! Te rossz tréfát üzöl csupán velem, Vagy tán gonosz álmot küldtél reám Mely meggyötör most minden vétkert. És mégis, mégis . . . oly csodálatos Esmélni kezdek s emlékezni rá, Hogy ily beszédet hallék hajdanán Mikor — még ifju — küzdök nép S szabadságért eltiprott millióknak. De *ellenem* szólt akkor s nem *nev* Ki szent csatába szent fegyvert vi

Másik az, hogy szintén ezelőtt két esztendővel építettek egy szép földszintes házat az Ujváros-utczában, a mely most utjában áll annak a tervnek, hogy a Horváth-utca és a Buza-tér között *kellő szélességű* utca nyitassék. Ennek az építését sem szabad lett volna megengedni.

Vegyük föl most azt az esetet, a mi könnyen bekövetkezhetik, hogy a nyitandó új utcák és terek keretén belől az illető háztulajdonosok tömegesen építkezési engedélyért folyamodnak. Mi fog akkor történni?

Az építési bizottság nem fogja megengedni az építkezést. De hát mi alapon?

Bizonyára kikéri ismét, mint a mult esztendőben, egy-egy fél utca szabályozási vonalának megállapítására vonatkozólag a városi közgyűlés határozatát. Így azután esetről-esetre töldezve-földözve minden rendszer és magasabb látkörű áttekintés nélkül és megállapított tervezet nélkül majd csak kiépül a város.

Hát ez így nincs rendjén.

Minél előbb és sürgősen meg kell állapítani a város egész területére a szabályozási vonalat, melytől azután *eltérni nem szabad*. Meg kell állapítani már csak azért is, hogy a közönség körében elhallgattassék az a vád, hogy esetről-esetre *egyes befolyásos egyének érdekében kedvezmények* tétetnek.

A dolog sürgős voltánál fogva a pályázat hirdetésére nem igen van idő. Kívánatos volna tehát, hogy az Adler-Lippay-féle tervezet talán a *Palóczy* Antal tervezete is megszereztessek s minél előbb a képviselőtestület birálata alá terjesztessék.

Biztat a remény, hogy Soltész

Nagy Kálmán polgármester ur ennek a több oldalról fölhangzó kívánalomnak már legközelebb eleget tesz.

Ne legyen már ez az ügy — Lucza-széke.

Ruttkay Menyhért.

Munka előtt.

Tegnapelőtt újból megnyitott az országgyűlés és hozzáfogott az idei költségvetés tárgyalásához.

Nálunk, ahol még mindig nem a népnek az alkotásra hevitő lelkesedése, avagy az alkotások konszolidálása végett szükségesnek látott megállapodás érzete vezérli a képviselőválasztásokat, s általuk alakítja a kormányt, hanem a pénz, az erőszak, a különféle hatalmi befolyások teremtik meg a képviselőház többségét — s még csak nem is ez, hanem az udvari intrikák s más efféle külső behatások teremtik az uralkodó kormányt, nem lehet kívánnia senkinek azt, hogy a költségvetési viták az általános politikára ne terjedjenek ki.

Nálunk nagyon szeretnek hivatkozni a külföldi példákra, különösen ha arról van szó, vajjon hol beszélnek többet, ott-e, vagy itthon s hol több az eredmény. A kormány szócsövei, valamint tagjai mindig azon jajgatnak, ha hosszú a költségvetési vita, hogy sehol sem szabad egy képviselőnek annyiszor és oly hosszan beszélni, mint nálunk s ezért nem végez a kormány semmit.

Pedig a dolog nem így van. Sehol sem szabad a képviselőnek oly keveset beszélnie, mint nálunk, mert itt interpelláció esetében, ha a többség tudomásul veszi a választ — s ez még csak egyszer nem történt meg 20 esztendő alatt — csak az interpelláló beszélhet, míg külföldön más is és ott bármikor lehet a kormány általános politikája tekintetében interpellálni, — míg nálunk, ha lehetne sem vezetne eredményre.

De hogy mennyire nem volt igazuk s azoknak, akik egyszer-másszor a hosszabbra nyult vitákért megrótták az ellenzékét: megmutatták önmaguk, mikor karácsony előtt a felirati vitában *Apponyi* nem élt a zárászó

jogával; — egyszerre feljajdult valamennyi: mire való ez a némaság?

De nem akarjuk mi *Apponyi* paszszivitását védeni. Ellenkezőleg. Hangsúlyozni kívánjuk a beálló munka előtt, hogy a költségvetési vitában pártunknak élénk részt kell vennie.

Nagyfontosságú kérdések vannak előttünk tisztázatlanul, a melyekre a kormány nem tud, vagy nem akar felelni. A *kiegyezés* első-rangu problémáján kívül, mely kapcsolatban a *kvótaemeléssel* fenyegető rémével az egész esztendőnek uralkodó planétája leend a *Bánffy* Dezső örök mosolygása és roppant többsége mellett is, élénk vitát kell, hogy provokáljanak a keleti események, mint a melyek a mi remek közösügyes alkotmányunk folytán máskor szóba is alig hozhatók interpelláció nélkül; — tudnunk kellene már egyszer valahára, hogy *mit akarnak a hatalmak Törökországgal?* Vallja-e a magyar kormány még mindig azt az egyedül helyes politikát, hogy Törökországnak in integrum fenn kell maradnia és Oroszországot a Bosporuson átbo-csátani nem lehet, nem szabad?

Itt van azután a legujabb egyházpolitikai konfliktus, a magyar liturgia kérdése. Ma már nem az a kérdés: joggal, vagy jogtalanul használták a görög katolikusok a magyar liturgiát, hanem az, vajjon használhatják-e ezentul anélkül, hogy bármiféle lépést is kellene tenniök, avagy kénytelenek-e használni törvényadta jogukat?

Más baj is ütötte fel ismét a fejét közöttünk. Ez a szocializmus aknamunkája, a melyen csak helyes gazdasági politika segíthet. Vigyáznunk kell ennél a kérdésnél, mert vannak elemek, a kiknek kevés, vannak szintén nem csekély számban, a kiknek sok az, a mit e kormány a magyar mezőgazdaság és a munkáskérdés megoldására részint tett, részint tervbe vett.

Mi nem tartozunk a túlzók közé, elismerjük a mezőgazdák bajait, de tudjuk azt, hogy ez a baj mindnyájunkkal közös, a megoldás keresése tehát együttes érdekünk.

Meg vagyunk róla győződve, hogy pártunk nem fogja elmulasztani a budget-vita alkalmát, hogy mindezek tekintetében kimerítő feleletre kényszerítse a kormányt.

Politikai katé.

Mi a képviselőház?

A képviselőház a törvényesen megválasztott népképviselők gyűlése.

Mire való a képviselőház?

A képviselőház arra való, hogy törvényeket alkosson, az ország javát munkálja, a kormány cselekedeteit irányítsa és számon kérje; a vér- és pénzadó mennyiségét megállapítsa, az ország vagyonát ellenőrizze, az adók hováfordítását meghatározza, — minden alkalommal számba vévén a nép erőképességét, szükségét, igazságos vágyait, nemes hajlandóságait és jóra vezérlő szokásait.

Lehet-e a képviselőház törvénytelen?

Igenis lehet, ha benne nem törvényesen megválasztott népképviselők gyűléseznek.

Mit értünk törvényes választás alatt?

Törvényes a választás, ha a választási törvénynek minden pontja lelkiismeretesen megtartatik; ha a választók szabadon követhetik meggyőződésüket, vagyis, ha szabad-akarattal teljesítésétől nem tantorítottak el sem fenyegetés, vesztegetés, sem etetés-ítatás, sem a karhatalom és a hivatalnokok erőszakoskodása által.

Hol a segítség egy törvénytelen képviselőház ellen?

A királynál, mert ő megesküdött, hogy a törvényeket mind maga megtartja, mind másokkal megtartatja s mert neki joga van a törvénytelenül összeállított képviselőházat feloszlatni és új választást elrendelni.

S ki, ha rá csak gyanunak árnya hullt,
Hogy fegyvere nem volt szeplőtelen,
A győztes zászlót ellökém magamtól.
— Ugy undorít ez a czudar beszéd,
S úgy éget, mint pokoltűz lelkemen.
El innen, el, vigy vissza Luczifer,
Csak vissza a vad eszkimók közé.
Ott legalább az eszkimó igaz,
S természetes a főka, melyre les.
Nem undorít úgy halzsir s eszkimó,
Mint ez a sok gyüge hazudozás,
Mely átfog, mint uszót a békanyál
És ocsmányan mindenre rátapad,
Megundorít előbb s aztán... megöl.

Luczifer:

No, no, komám. Csak egy kis türelem!
Még hátra van a fekete leves.
De össze ne huzd úgy szemöldököd,
A mely előtt remegve állanak
Miniszterek és ország nagyjai —
Miniszterkrízis úgy se lesz belőle,
A mint akárhányszor lett egykoron.
Legfeljebb rád ismernek s meglehet,
Lehivnak, tégy bizonyosságot nekik,
Hogy mindazt, mit e főkaképu mond,
Az utolsó betűig szent igaz.
Légy csendben inkább, most jön a java.

Bánffy:

(Az ellenzék vádjaira Madáchothoz cíztálja.)

„Te Luczifer meg, egy gyűrű te is
„Mindenségemben, működjél tovább.
„Hideg tudásod, dőre tagadásod
„Lesz az élesztő, mely forrásba hoz
„S eltántorítja bár, — az mitse tesz, —
„Egy percze az embert, majd visszatér.

„De bűnhődésed végtelen leend,
„Szivedben látva, hogy mit rontni vágyol,
„Szép és nemesnek új csirája lesz“.

(A kormánypárton zajos tetszés és tapsvihar. A szónokot számosan üdvözlöik.)

Ádám:

No szógám, úgy látom, rád jár a rud!

Luczifer:

És volna is kedvem tapsolni rá.
Merész egy ficzkó! Én és társaim,
Kik hajdan az ur ellen támadánk,
Csak a szolgálást mondtuk fel neki
S egyenlőkké akartunk lenni csak
Vele! S e ficzko im, tulliczital.
Magát teszi meg urrá s az Urat
Elcsapja, mint rossz főispánt szokás!
S ez itt, komám, a *punctum saliens*,
Ez az, mi engemet is elbusit:
Oly szépen indult e komédia,
Hogy örömmöm telt benn, de vége rossz;
S így el van rontva, sajnos, az egész.
Az ily beszéd mindig hóborít jele,
S hogyha komoly: a vége örülés,
Ha tetetett: a célon ló tul akkor,
S nevetséges lesz, a mely mindig öl.
Most már komám, én is mondom, gyerünk.
Butasággá lón a komédia,
Ki az ördögre is ráliczital,
Biz az, komám, szegény ördög nagyon!
(Felkelnek és otthagyják az országházat, a mely már az ördögnek sem kell.)

(V. H.)

Hátha a király sem segít?

Akkor a nép saját kezébe veszi az intézkedés jogát. Minden hatalomnak a forrása a nép lévén, nem engedi meg, hogy saját hatalmát másoknak ő ellene használják fel. Gyűléseket tart mindenfelé és minél többször. Tiltakozik, hogy nevében törvényt hozzanak azok, a kiket nem ő választott. Szövetségbe áll és szervezkedik. Alaposan rákészül a jövő választásokra. Előre megjelöli, hogy kit válaszson; ezt vezérének tekinti. tanácsot kér tőle, hallgat a szavára. Kebeléből kizárja, a kik nincsenek vele s ezektől minden módon tartózkodik; sem nem szolgálja őket, sem szolgálatokat tőlük el nem fogad. Így lehet átalakítani az országot egy nagy és törvényes néptáborrá, mely biztosan győzni fog a jövő választásnál, mert az egyetértő néptömeg mindig nagyobb hatalom, mint a felbérlet kortések és rabszolga-hivatalnokok erőlködése.

Milyenek kell lenni egy népképviselőnek?

A népképviselő legyen *becsületes*, hogy szavában és ígéréteiben meg lehessen bízni; legyen *igazságos*, hogy egyenlő mértéket használjon s egyenlően oltalmazza mindenkinek jogát; legyen *képzett*, hogy felismerje a nép erejét, szükségét és óhaját és mindazon eszközöket, melyekkel a népjólétet kielégíteni és előmozdítani lehet; legyen *takarékos*, hogy a nép filléreiből összegyűlő tömörked pénz elfecsérelését és a kormány tékozlását megakadályozza; végre legyen *független* úgy vagyoniilag, mint erkölcsileg, mert e nélkül nem meri az igazságot mindenkinek a szeme közé mondani, nem meri a kormány sáfarkodását számon kérni, nem meri a kormányt a jó cselekedetekre rászoritani, — egyszóval független helyzet nélkül nem a nép képviselője lesz, hanem a kormány szolgája.

Megbízhatunk-e a mostani képviselőházban?

Nem bízhatunk meg, mert a választásoknál a legtöbb helyen, nem a nép szabad akaratára döntött, hanem a hivatalos erőszak és a vesztegetés. Eneffogva a nép nem vált szót mindenütt becsületes, igazságos, képzett, takarékos és független képviselőket; e helyett a nép nyakára toltak igen sok tudatlan, tékozló, eladósodott, hivatalkereső, nyugdíjas, pénzsóvár embert, a kik nem az ország jólétének előmozdításán fognak fáradozni, hanem abban, hogy ingatag helyzetüket meg erősítsék, megrongált zsebüket kireparálják, nyugdíjaikat megtartsák, jövedelmező vállalatoknál állást s az államnál hivatalt kapjanak.

Megengedi-e törvényünk, hogy a képviselő ilyen mellékfoglalkozást üzzön?

A törvény lézagos. De nemcsak az országnak van törvénye, hanem van a becsületnek is. A becsület törvénye tiltja, hogy olyan állást foglaljunk el, a minek megfelelni nem tudunk. Már pedig azok, kik hivatalt, vállalatot, bankigazgatóságot, személyes előnyöket kérnek és kapnak a kormánytól, nem tudnak népképviselői kötelességeiknek megfelelni, mert a kormány csak úgy részesíti őket a jövedelmező állásokban, ha viszont ők nem bírálják a kormányt, hanem árkon-tüskön-bokron követik annak minden lépését. Tiltja tehát a becsület, hogy a népképviselő életmódja és vagyoni állapota a kormánytól függjön. Az ilyen viszony megbecsületleníti a népképviselői állást.

Vannak-e nálunk ilyen függő képviselők?

Szégnyennel és fájdalommal kell bevallanunk, hogy sokan vannak. Ezek közül hivatalnok volt kilenczven s most mindenik illetéktelen nyugdíj huz a nép pénzéből. Ha csak 1500 forint is kap egy-egy: akkor is 135 ezer forintot tékozol rájuk évenként a kormány az ország vagyonából. Ezek tehát kénytelenek mindent megszavazni, a mit a kormány kíván, mert különben elvesztik nyugdíjukat. Ezekon kívül igen sokan vannak, kik fizetést kapnak a kormánytól függő állásokban, minő a kormánybiztosság, az alapít-

ványi bérlet, bányavállalat, vasutépítés, bank- és járárigazgatóság, hajózási vállalat, regálébérlet. Végre sokan vannak, kik a kormány által segélyezett hírlapokban írnak s azoktól fizetést huznak és még többen, kik hivatalt, czimet, rangot, jövedelmező üzleti állásokat kérnek és várnak a kormánytól.

Mi ebből a tanulság?

A tanulság az, hogy hazánkban most nincs alkotmányos élet, mert nem független népképviselők döntenek a képviselőházban, hanem úgy történik minden, a hogy a kormány parancsolja. Ezzel megszűnt az alkotmány legfőbb ereje, mert ily állapotban a kormány nem felelős. Vagyonunkkal, vérünkkel, szokásainkkal, érdekeinkkel játékot űzhet kénye kedve szerint. Elkövehet minden politikai bűnt, a nélkül, hogy bünhődnek. Nálunk most nem alkotmányos szabadság van, hanem önkényuralom.

Bartha Miklós.

Farsang.

A szegény gyermekeket felruházó egyesület táncvigalma.

— Megtartott jan. 9-én, a „Korona“-szállóban. —

Az idei farsang báljainak — előreláthatólag — fényes sorozatát a szegény gyermekeket felruházó egyesület január 9-iki táncvigalma nyitotta meg.

A „Korona“-szálloda díszterme ez alkalomra igazán fényes, ünnepi díszben pompázott és valóságos fényárban uszott, méltó keretet képezve ama ragyogó képhez, mely benne szemlélhető volt.

A miskolczi szegény gyermekeket felruházó egyesület elite báljai rendszeren elsőrendű helyet foglalnak el a farsangi krónikában.

Így volt ez az idén is s bár a látogatottság nem volt sűrű, mindazonáltal igen sikerültnek mondható a bál egy erkölcsi, mint anyagi tekintetben. Ragyogó fény és pompa, fesztelen hangulat, élénk tánczkedv és pezsgő élénkség voltak a „Rongyos-bál“ jellegzetes ismérvei.

Az elért szép siker főérdeme a bál nemeslelkű és szeretetreméltó védnöknőjét, dr. Szabó Gyuláné urnót illeti, azonban kiváló része volt abban a rendező-bizottságnak is, melynek élén Szepessy Pál állott.

A táncvigalom 1/210 óra körül vette kezdetét, a midőn a Rákóczi induló hangjaival lépett a terembe dr. Szabó Gyuláné urnő, díszes és bájos hölgytársaság kíséretében. A védnöknőt a rendezőség, élén Szepessy Pállal lelkes óvációkban részesítette.

A táncz csakhamar megkezdődött s a tüzes zene varázshatalmu hangjai mellett folyt világos reggelig.

Az első négyest közel 50 pár tánczolta. Következőkben adjuk a tánczban résztvett hölgyek névsorát:

Leányok: Bartányi Anna és Ilona, Hamvai Matild, Bottlik Erzsike, Gaszner Irén, Bódog Erzsé, Kardos Szerén (Mező-Csáth), Kiss Aranka, Hosszúfalussy Emma, Fodor Mariska, Fodor Irma, Margonyai Jenny, Mikuleczky Ilona, Szepessy Aranka, Szepessy Ilona, Szőke Katinka (Szikszó), Michnay Katinka (Szikszó), Elek Malvin (Monosbél), Ragályi Marcsa, Mezössy Gizella (Szabolcs), Szathmáry Ida, Molnár Matild (Szabolcs), Láczy Olga, Láczy Irén, (S.-Patak) Steiner Olga stb. urhölgyek.

Asszonyok: dr. Tarnay Gyuláné, Soltész Nagy Kálmáné, Kun Kálmáné, Bulyovszky Gusztávné, Zerbel Theofilné, özv. Szepessy Andrásné, Szathmáry K. Pálné, Bartányi Gyuláné, dr. Markó Lászlóné, Szentpály Istvánné, Radvány Alice, özv. Orosz Béláné, Gaszner Gyuláné, Ujházy Kálmáné, Hosszúfalussy Mátyásné, Mikuleczky Istvánné, Kiss Józsefné, özv. Teper Lajosné, Bekény Béláné (M.-Csáth), Mahr Pálné, Láczy Lászlóné (S.-Patak), Elek Dezsőné (Monosbél), Molnár Gusztávné (Szabolcs), Berzeviczy Györgyné (Szendrő-Lád), dr. Koncz Miklósné, Teper

Mariska, Kardos Lászlóné (M.-Csáth), Merkl Gyuláné.

Notabilitásaink közül ott voltak: dr. Tarnay Gyula alispán, Soltész Nagy Kálmán kir. tan. polgármester, dr. Szabó Gyula kir. tan., Radvány István kir. tan., kamarai elnök, Kun Kálmán, Zerbel Theofil őrnagy-hadbíró, Bartányi Gyula, Kaffka Ignác nyug. kir. ítélőtáblai bíró, Elek Kálmán, Molnár Gusztáv (Szabolcs), Lócsey nyug. honvéd ezredes, Bekény Béla, Bulyovszky Gusztáv kir. törvényszéki vizsgáló bíró, dr. Szentpály István, Lukács Béla főkapitány stb.

A mint e sorok elején feljegyeztük, e bál méltóan vezette be az idei farsang tánczvilágainak fényes sorozatát.

Elismerés illeti meg a „Korona“ vendéglőst, Reidinger Bélát, a terem izléses díszítéséért, valamint az izletes ételekért és zamatos italokért.

Izraelita nőegyleti bál.

— Megtartott a „Seper“-szállóban 1897. jan. 10. —

Vannak bálók, a melyek sokkal előbb kezdődnek, mint a mikor a cigány az első vonóhúzást teszi meg a hegedűjén; a báli meghívóra kinyomtatott időt is megelőzik néha az „események.“

De az ilyesmi csak a megállapított hirtelű, hagyományosan fényes bálknál szokott megesni, a mikor ugyanis már délután öt óraker sűrű tömegekben érkezik a karzati közönség, hogy minden külön formalitás és czerimonia fölényes megvetésével, nagy zsi-bongás között a maga módja szerint megnyissa a bált.

Lenn a terem még sötét, üres, hideg. Mozdulatlan minden ott, a hol egy pár óra múlva a legélénkebb sürgés-forgás fog uralkodni; mély csend honol még ott, a hol csakhamar mélkashoz hasonló zsongás fog keletkezni és tartani világos reggelig.

De most még se zsongás, se mozgás; csak a karzat él és zajong; előljáróba kezdi kritizálni, a mit majd látni fog és ítéleteket hoz, mielőtt még csak a színét is látná a „vadiott“-nak.

Ilyen előzmények voltak észlelhetők a január 10-én megtartott izr. Nőegyleti bálon, mintegy felruházva azt egy nagyszabású esemény jellegével.

Délutáni öt óránál még nem volt több, midőn már csak nagy protekció mellett lehetett bejutni a karzatra, melyet díszes és intelligens közönség foglalt el.

... Nekem nagyon tud az imponálni, mikor egy hölgy esti 10 órától reggeli hét óráig, alig tartva pihenőt, egyvögben tánczol, hanem az még jobban imponál, mikor egy nő délután 5 óraker beül a karzatra és ott ül éjjel után 2 óráig. — Pedig volt ilyen hősies és bámulatos kitartású néző a karzaton száznál is több és tartottak — katonai nyelven szólva — olyan „musterung“ ot, hogy nincs az a szigorú obester, a ki rajtuk képes lenne túlteenni. Örökké sajnálni fogom, hogy nem kértem tőlük információt a tánczoló hölgyek toalettejeiről.

Esti nyolcz órára kigyuladtak a csillárok lángjai, nappali fényvel világítva be a termet, melyet Seper István választékos izléssel díszített fel. — Az ablakokat selyemfüggönyök és drapériák ékesítették; a bálanyák részére díszes emelvény volt rögtönözve, melyet szőnyegek borítottak és délszaki növények öveztek. A széksorok előtt is szőnyeg volt elhelyezve, szóval a terem díszítése egészen méltó volt a bál fényéhez és dicséretére vált a Seper és ügyes Sepernek.

A rendezők pontosan megjelentek a „harczter“-en és lelkesen csoportosultak az ő szeretett és nagyrabecsült elnökük dr. Weisz Géza körül, a kinek dr. Grosz Józsefné urnő, a Nőegylet elnöknője után a legnagyobb érdeme van azon nagy siker kivívásában, melynek tanúi voltak azok, a kik a Nőegylet bálján megjelentek.

Emlékezetes, gyönyörű szép, anyagi és erkölcsi tekintetben egyaránt teljesen sikerült volt az.

Itt adjuk a részletes tudósítást.

Kilencz óra körül járt az idő, midőn a fáradhatlan dr. *Grósz* Józsefné urnő vezetése mellett bevonultak a terembe a bál szeretetreméltó és bájos háziasszonyai, nevezetesen: *Balog* Józsefné, *Grünfeld* Ödönné, dr. *Klein* Ignáczné és dr. *Robicsék* Adolfné urnők.

A podiumon „készen létben“ levő *Radics* rázendítette a Rákóczi-indulót, a rendezők félkört képeztek a háziasszonyi tronus előtt és előlépett dr. *Weisz* Géza, a rendező bizottság példátlan buzgalmu elnöke, hogy lelkes és szívből fakadó s épp ezért szivig ható szavakkal üdvözölje dr. *Gross* Józsefnét, a ki a jótékonyt igazán nagyszabású módon gyakorolja és e szent ügyet oly odaadással szolgálja, mint kivüle kevesen.

A hivatalos megnyitási aktus alatt és után egyre özönlöttek a szebbnél szebb leányok és asszonyok a bálterembe.

Az első négyest közel száz pár tánczolta. Kiemeljük, hogy e bálon nem voltak iáthatók a báli termék blazirt, tánczkerülő alakjai, kik mint „holt teher“ el szokták állani a terem közepét, hanem tánczolt mindenki élénken, temperamentummal és nagy gyönyörűséggel.

A tánczban résztvett hölgyek névsorát ime adjuk, noha nem tarthat az igényt a teljességre.

Leányok jelen voltak: Brody Lujza, Brody Malvin, Dégen Fanny, Engländer Lina, Fischer Berta, Grünwald Ella, Goldstein Jolán, Groák Etel, Gruber Erzsike, Herbert Regina, Klár Vilma, Klein Berta, Löwy Laura (Jászapátról), Rosenthal Katinka, Rác Malvin, Sugár Etelka, Spiegel Etelka (Szatmárról), Ungár Paula, Wilhelm Hilda, Wexler Mariska, Weisz Janka, Weisz Cornélia, stb.

Asszonyok: özv. Brody Józsefné, Bergl Lajosné, ifj. Brody Lajosné, Boros Rezsóné, dr. Deutsch Józsefné, Dégen Mórné, Deutsch Adolfné, Edelstein Aladárné (Takta-Kenéz), Engel Ignáczné, Ferber Ignáczné, Ferenczi Bernátné, dr. Gencsi Samuné, özv. Glücksmanné, Goldstein Mórné, Grünfeld Sándorné, Grünwald Edéné, dr. Gross Victoriné, dr. Glancz Gyuláné (Szikszó), Groák Adolfné, Herez Jenőné, Kazay Mórné, Kánitz Jenőné (Eger), Klein Miksáné (Szirma-Bessenyő), Klein Dezsóné (Mező-Keresztes), Klein Dezsóné, Lázár Miksáné, Löwy Ignáczné, Máhr Pálné, Neuman Józsefné, Neufeld Lipótné, dr. Rosenberg Lajosné, Rosenthal Vilmosné, dr. Rosenfeld Józsefné, dr. Rác Józsefné, Sugár Bertalanné, Sugár Vilmosné, Steiner Sámuelné, Schwartz Mórné, Schwartz Bertalanné, dr. Schwab Arminné, Silbiger Arminné, dr. Tarnay Gyuláné, Wexler Simonné, Weisz Józsefné, stb.

Notabilitások soraiból jelen voltak: Cronenbold altábornagy, Traun ezredes, Dobrovolin és Schmith alezredek, dr. Tarnay Gyula alispán, Soltész Nagy Kálmán kir. tanácsos, polgármester, Zeller őrnagy-hadbíró, Bulyovszky Gusztáv kir. törvényszéki bíró, dr. Gencsi Samu hitk. elnök, stb.

A fényes, szép bál csak a késő délelőtti órákban ért véget.

Krónika.

— Egyről-másról. —

Lassan fordul az idő kereke az esztendő elején, az események nem igen halmozódnak fel még ilyenkor, napokig eltárgyalnak az intéző körök — egy-egy felmerült incidenst. Mintha csak bele akarnának szokni előbb az új évbe az emberek s csak azután indul meg az események árja...

Ime, hogy mégis történjék valami, azért mondta el *Bánffy* is az újévi beszédet. Van abban szó mindenről, de programm nincs benne egy fikarcnyi sem.

A kvóta... igen ez a kormánypárti forrókása, ezt kerülgeti mostanában minden mamelek, mert hiszen hányan voltak, a kik a mi két kormánypárti nagyságunkhoz hasonlóan égre, földre fogadoztak, hogy nem térnek el a régi magyar kvótabizottság álláspontjától s azóta mocszanni sem mernek, mióta *Bánffy* kiadta a diplomatikus jelszót: *Nem szabad ajándékot elfogadni!* Ez tehát most a punctum saliens, ezt emlegette *Bánffy* Dezső báró újévkor is...

Ajándék! Hát volt ilyen a világon valaha?! Hiszen az a valami, a mit ajándéknak nevez a világ, sokkal szigorubb feltétel alatt adott kölcsön, mint az uzsora... Ennek van csak igazán nagy és örökké tartó kamatja! Ugy hívják: *hála*... — Uram Isten! még kisül, hogy mi halálával tartozunk Ausztriának, a miért eddig megelégedett 31% kvótával! — Bizony ide fogunk jutni...

Ezt mondta különben *Ábrányi* Kornél is, már pedig a renegátok nem hazudnak, legfeljebb fecsegnek... Ad vocem *Ábrányi*: karácsonyi meglepetésül az öcsese ujsága az ő cikkével örvendeztetett meg, a melyben azt akarja kisütni, hogy ő is olyan félreismert zseni, mint a Madarászok voltak 1848-ban, kiknek egyikén máig rajta maradt a gyémánt-miniszter bélyege. — Nos, még azt sem állítja a szájára venni, hogy hiszen még Madarásznak sem tetszett az, hogy *Kossuth* Lajos „kedves nővér“-ként nevezte Meszlényi Rudolfnét a tábori kórházak főapolónóját... Mindebből pedig ő azt következteti, hogy a mint *Kossuth* és Madarászt rágalmazták, úgy ő sem érdemelte meg a képviselőházi lynchelést. Nem írja ugyan ilyen világosan, de annál rosszabb.

Ugyan nézzen csak körül *Ábrányi*, kikkel állt a Kisfaludy Károly és Petőfi Sándor nevét viselő társaságok tagja egy sorba? Áll Luegerrel, a magyarfaló antiszemitaival, midőn annyira hajítja az udvari körök malára a vizet. Hiszen éppen a napokban történt, hogy Lueger diszszónok volt egy gyűlésen, a melyet kir. hercegnők tiszteltek meg megjelenésükkel. Vajjon hogyan feszül ő fenségeik keblén a magyar diszruha, mikor Lugert hallják beszélni, fanatikus magyar gyűlölettel? Csakugyan nem ment még elég kir. hercegi főudvarmester megérdemelt nyugalomba!

Az udvari emberek működésének efféle baklövésai közben hunyta le örök álomra szemeit *Pápay* István, a kir. kabinetiroda főnöke. Sokat irtak róla a lapok s ha azokat olvassuk, szinte azt hinnők, hogy az ő betegsége volt az oka az eikövetett baklövéseknek. Ez meglehet ugyan, de azért a sok dicséretet, a melylyel elhalmozták most, halála után nem mernők egytől-egyig aláírni. Ő sem volt különb sokkal, mint a többi, hiszen tudvalevő, hogy a Szapáry gr. székelyhidi német távirata is az ő kezén ment keresztül s ő kívánta meg a német udvartartások mindenféle czók-mókjait a magyar embertől... Ugy, ugy, ujságíró kollegák: a holtakról ne jót, hanem *igazat* írjunk.

Engedtessék meg, — hogy habár kissé megkétsé — a hivatkozás nyomán magunkra is kitérjek egy kissé, seperjek a magunk háza körül is... A magunk háza? Hiszen, ha volna! Ne tessék megijedni, nem a személyemre czélzok ezzel a felsőhajtással, hanem az egész ujságíró-testületre.

Igaz ugyan, hogy már a „magyarországi“ hírlapírók nyugdíjintézetének van háza Budapestben, de abban nekünk vidékieknek vajmi kevésbé kopik a fogunk. A fővárosiak ebben nagyon is patriarcalisak s ebben az egyben nagyon könnyen elfelejtik a zsurnalisztatizparancsoltnak egyik főtételét nemcsak a hazugnak, de az ujságíróknak is jó emlékeztetőnek kell lennie s megfelelkeznek arról, hogy legnagyobb részük a vidéken edzette meg a mindennapi harcra karjait. A nyáron is megcsinálták az *Ujságírók Egye-*

sületét, de hozzátették a *Budapesti* szót... Ilyen körülmények közt aztán nem lehetett tennünk egyebet, mint szövetségre lépünk egymás támogatására a vidéken.

A múlt év december 27-én alakult meg Budapestén *vidéki hírlapírók szövetsége*.

Szabadjon e papíron, mely a közönség számára áll előttem, üdvözölnöm azt a testületet, mely a mi érdekeinket van hivatva képviselni. Vivat, crescat, floreat! — Csak kettőt veszek rossz néven az alakítóktól... Az egyik az, hogy Budapestben gyűléseztek, a másik az, hogy tisztelegni, Canossát járni mentek a budapesti egyesületekhez, amelyek alakítói őket ok és ildomosság nélkül kizárták körükből...

De ez már megtörtént, segíteni rajta nem lehet, a fő, hogy a szövetség megvan! Csak tőlünk függ most már, hogy alapot, vagyont teremtsünk neki, hogy igazán életképes legyen. Mi össze tudunk szedni százakat idegeneknek, tudunk *halni a közönségre*, hogy felkarolja a nemest, legyen az hasznára bárkinek, csak magunknak ne tudnánk vagyont, nyugdíjalapot összetánczolni, attól a közönségtől, amelynek mi vagyunk az igazi szolgálói?! Igaz, hogy talán ez fog a legtöbb nehézségekbe ütközni. A t. cz. publikum minket meg nem sokba méltóztatik nézni, azt megköveteli tőlünk, hogy a lapban minden benne legyen, ami őt erkölcsileg, vagy személyesen érdekli, de hogy magát a hírlapírókat is tekintse, azt meg is kövesse, arra vajmi kevés a példa.

Pedig hát minden szerénytelenség nélkül irhatom, — vagyunk talán (bármily kicsik legyünk is) olyan nagy emberek, hogy az, ki bármit nyéibe ütni kíván s erre a hírlapokat használni szeretné, — „levett kalappal szóljon velünk“!

Meg vagyok róla győződve, hogy a szövetség eszméje büszkévé fogja aczélni a hírlapírók jellemét s akkor biztosan haladhatunk célunk felé:

„Si fractus illabatur orbis,
Impavidum ferient ruinae!“

Üdvözölöm ismételen a hírlapírók szövetségét s az ő urát, a közönséget az új ezredévben!

Kohányi Gyula.

H I R E K.

— **Kun Bertalan püspök újévi üdvözlése a sárospataki tanárokhoz.** A sárospataki főiskola tanári kara, mint minden évben, úgy most is üdvözölte egyházi és világi fő-s algonokait az ujesztendő alkalmából. *Kun* Bertalan püspök a következőleg válaszolt az üdvözlésre a közigazgatóhoz intézett levelében: „A főiskolai t. tanári kar részéről szívélyes szavakban tolmácsolt s irántam a szeretet és őszinte bizalom érseite kifejező újévi üdvözlést hálás köszönettel vettem; úgy hatott az reám, mint üditő harmat a lankadásnak indult növényre, érezte velem, hogy a bizalmi barátságos viszonyt, melyben egymással évtizedek óta élünk, a nagy idő nem változtatta, sőt szorosabban fűzte a reánk s főiskolánkra felderült újévi is. — Nem viszonzhatom a t. tanári kar jókívánságát méltóbban, mint egyrésztől azon őszinte ígérettel, hogy a köztünk huzamos idő óta fennálló barátságos jó viszonyt én is tölem kitelhető jóakarattal, szeretettel fogom erősíteni ezután is, meg lévén győződve a felől, hogy ez a kölcsönös gonddal ápoltt jó viszony szeretett főiskolánk javára fog gyümölcsözni. Másrésztől azon szívből jövő jó kívánsággal, hogy az isteni gondviselés tegye e beállott újévet tisztelt tanár urakra, kedves családjaikra, a a főiskolánk s tanügy körében kifejtendő munkásságukra nézve az isteni kegyelem egyik legáldottabb esztendőjévé“

— **A Miklós-Szabó-ügy tárgyalása.** *Miklós* Gyula volt borsodi főispán szenzációs pere, melyet Szabó József helybeli ügyvéd leplezése okozott, közeledik a végtárgyalás felé

a debreczeni törvényszék előtt, a melyet az igazságügyminiszter delegált. A vizsgálat azért huzódott így hosszú időre, mert Miklós Gyula a múlt évi december közepén a vizsgáló bíró előtt új adatokat jelentett be s új tanúk kihallgatását kérte. A végtárgyalás valószínűleg már a hó végén megtartható lesz.

— **Már ez is valami.** Szemere Attila városunk egyik országgyűlési képviselője — mint örömmel értesülünk — végig hallgatta Palóczy Antal mérnöknek Miskolc város szabályozásáról Budapesten a „Magyar Mérnök és Építész-Egylet” ülésén tartott értekezését. No hála istennek, csak hogy már annyit is megértünk! Végig hallgatta az értekezést! Lám, Láncai Leó még annyit sem tett. Ő nagyon el van foglalva sokoldalú teendőivel. Nem győzi számlálni az aranyait! Városunk választó polgáraiban élénken él a vágy megtudni, vajjon mit csinálnak ők az országgyűlésen? Ott vannak-e rendszeren az üléseken? Azok az átkozott fővárosi újságok egyértelműleg hallgatnak róluk. Mi pedig itt Miskolcra énekeljük a költő dalát:

„Szár az ágon hallgató ajakkal
Meddig ültök csüggedt madarak?”

— **Megrendítő öngyilkosság** hire terjedt el tegnap délelőtt városunkban. Egy 23 éves fiatal ember revolvért vesz a kezébe, két lövést fejték, egyet szívének irányoz, hogy három golyó oltsa ki azt az életet, mely neki immár teherre vált. **Putnoky Pál**, a sárospataki református kollegium széniora ez a fiatal ember, olyan állásban, olyan korban, a mikor az élet csupa gyönyörűség, a mikor a szerecsse, a jövő legszebb reményének napsugára mosolyog az emberre s **Putnoky Pál** ebben a boldog időszakban dobja el magát az életet. Tegnap reggel érkezett Sárospatakról Miskolcra s nem hogy testvérehez, **Putnoky István** miskolci ev. ref. tanítóhoz szállt volna, hanem a Korona szállóban vett magának szobát, ott reggel 8 óra után a nála lévő revolverből háromszor lőtt magára. Két golyó fejébe, egy pedig mellébe fűródött. A lövés zajára a szálló alkalmazottjai a szobába rohantak, a mikor a fiatal ember már eszméletét veszítve, vértől egészen elborítva feküdt a szoba padlózatán. Az esetről értesített rendőrség a szerencsétlen fiatal embert a kórházba szállította, a hol lapunk zártakor még mindig élet-halál között lebeg. Az orvosok még most nem tudják megállapítani, hogy a golyók mily irányt vettek, érték-e nemesebb részeket s így életben maradása felől biztos véleményt nem mondhatnak. Hogy mi ok indította e végzetes tette, azt tudni nem lehet, mert a fiatal ember lapunk zártakor eszméleténél van ugyan már, de erős fájdalmai miatt beszélni nem akar. Adja Isten, hogy e jeles fiatal ember megmenthető legyen!

— **Nagy idők tanúja.** **Fekete József** böcsi ev. ref. tanító múlt pénteken meghalt 70 éves korában. A megboldogult az 1848/49-iki szabadságharcot — mint a IX-ik veres-papás zászlóalj vitéz harczosa — küzdötte végig. Harczolt egészen addig, a míg Görgey le nem rakta a fegyvert a győztes muszka tábor előtt. A szabadságharc lezajlása után **Fekete József** is bujkált, míg azután a böcsi ev. ref. egyház egyik tanítójává meg nem választotta. Itt szolgálta azután ő a népnevelés szent ügyét 45 éven át. Köztisztlet és szeretet övezte őt körül mindazok részéről, a kik ismerték. Temetése vasárnap délután a vidék intelligenciájának s a böcsi lakosságnak — mely alig néhány ember kivételével mind az ő tanítványaiból áll — nagy részvéte mellett ment végbe. **Fekete Gyula** böcsi ev. ref. lelkész édes atyját vesztette el az elhunytban. Nyugodjék békében!

— **Elnökválasztás.** A miskolci dal- és önképzőkör elnöke: **Winter Imre** a piskii államasuti műhely művezetőjévé neveztetett ki, elnöki állásáról lemondott. Helyébe a dalkör vasárnap tartott rendkívüli közgyűlésében **Rácz László**, a miskolci műhely egyik jeles mű-

vezetőjét választotta meg. A szerencsés választáshoz úgy a megválasztott elnöknek, mint a dalkörnek szívünk mélyéből gratulálunk!

— **Közművelődési estély.** A közművelődési egyesület pénteken a „Seper”-szállodában háziestélyt tartott, melynek ugyan rövid programja volt, ámde ha nem a programszámokat, hanem a tartalmukat, és a közreműködött hölgyek és urak művészi készülségét tekintjük, úgy konstatalhatjuk, hogy a pénteki estély méltán sorakozik a kultur-egylet többi estélyeihez. Áll ez a megjelent díszes és előkelő közönségre vonatkozólag is. **Pották Lajos** ur nyitotta meg az estélyt, melynek az ő művészi tőkélyre vitt, szabatos zongorajátéka egyik fénypontja volt. Előadta **Liszt Ferencz** Cis-moll rhapsodiáját, még pedig oly kiváló technikai korrektséggel, mely érzéssel és művészi felfogással, hogy a remek zenemű befejezte után a közönség percekig tapsolt és nem is nyugodott addig, míg **Pották** ur el nem játszott még egy magyar népdal-egyveleget, ezzel is nagy hatást érve el. Ezután következett **Halmy Mária** ur hölgy szavalata. **Dengi János** „Csáky Lóra” című költeményét szavalta el a műkedvelő ur hölgy és pedig nagy hatással, művészi kidolgozással. Az érzelmek igaz hangján szólott és kifejezésre juttatta a gyönyörű költemény minden szépségeit. Igen nagy sikert ért el **Knoblauch Richard** ur hegedűjátéka. Ugy technikai készülsége, mint önálló, nemes felfogású játéka, a rendes műkedvelői színvonalon messze felülemeli. **Dankle „Réverie”** című zenedarabját, azután pedig **Hubay „Csárdajelenetek”** népdal-egyvelegét adta elő. A sikerben nagy része volt **Knoblauch Margit** kisasszony discret kíséretének. Az utolsó szám **Kovács Lajos** ur érdekes és szellemes felolvasása volt, melylyel mindvégig le tudta kötni a közönség feszült érdeklődését. A „csókról” olvasott fel **Kovács** ur, a mi tudvalevőleg, mindig fölötté érdekes téma ott, ahol hölgyek vannak jelen. A hangverseny után — lehetne is ez másként — táncz következett és tartott hajnalig.

— **Farsangi naptár.** A városunkban tartandó mulatságok, ünnepélyek és hangversenyek sorrendje a következő:

- Január 16.** A róm. kath. nőegylet Calicóbálja a Koronán.
Január 17. Az izr. ipartársulat tánczvizigalma a Seper-szállóban.
Január 22. A miskolci közművelődési egyesület estélye a Koronán.
Január 25. Hubay Jenő tanár hangversenye a Koronán.
Január 30. Schláger Antónia világhírű énekesnő hangversenye a Koronán.
Január 30. A polgári dalos-egylet dal-estélye és tánczvizigalma a Koronán.
Február 1. A miskolci dal- és önképzőkör (vasuti dalkör) estélye a Koronán.
Február 6. Az ipartestület tánczvizigalma a Koronán.
Február 7. A kereskedők és kereskedő ifjak egyesületének tánczestélye Seper-szállodában.
Február 20. Könyvnyomdászok bálja a Seper szálloda dísztermében.

— **Könyvnyomdászok bálja.** A miskolci könyvnyomdászok folyó 1897. évi február hó 20-án a Seper-szálló dísztermében, saját könyvtárak javára — mint már több ízben említettük — zártkörű tánczestélyt rendeznek. Kezdeté este 8 órakor. Belépti díj: személyjegy 1 frt, családjegy (3 személyre) 2 frt. Karzat 50 kr. Jegyek előre válthatók: **Ferencci B.**, **Löwy József** fia, **Stamberger B.**, **Gedeon** és **Tárta** és **Verő I.** és **Tárta** urak könyv- és papirkereskedésében és este a pénztárnál. — Szíves felülízetéseket köszönettel fogadunk s a helyi lapokban nyugtázzuk. Elnökség: **Gedeon András** elnök, **Jurácskó Béla** alelnök, **Stam-**

berger Bernát pénztáros, **Szelényi Lajos** pénztáros, **Darula Arnold** ellenőr, **Radil Károly** ellenőr, **Klein Jakab** ellenőr. **Rendező bizottság:** **Lovász László** elnök, **Dani János**, **Fontányi Ferencz**, **Fried Samu**, **Geró Sándor**, **Hlatky János**, **Márkus Dávid**, **Petró János**, **Perl Ernő**, **Tóth Árpád**, **Temkó György**.

— **Eljegyzés.** **Kulcsár Lajos** m. á. vasuti hivatalnok, tart. honvédhadnagy e hó 9-én eljegyezte **Ötömösy Gyula** kir. jogtanácsos özvegyének leányát **Zendát Nagy-Bányán**.

— **Eljegyzés.** **Pfliegler Bertalan**, fiatal kereskedő, a miskolci kerékpár-egylet elnöke s társaséletünk egyik rokonszenves tagja vasárnap tartotta eljegyzését **mádaí Máday Hermine** ur hölgygyel, **Ruttkay Endre** eperjesi földbirtokos bájos és művelt lelkű nevelt leányával. A tiszta szerelem szötte frigyhez zavartalan boldogságot kívánunk!

— **Eljegyzések.** **Stiller Jenny** ur hölgyet, **Stiller Ignác** miskolci jönevű kereskedő szép és művelt leányát tegnap jegyezte el **Pollák Ignác** budapesti szesznagykereskedő. — **Bodnár Erzsike** ur hölgyet, néhai **Bodnár Dániel** kedves és szeretetreméltó leányát hétfőn jegyezte el **Szánthay József**, kassai fodrász- és borbély-üzlettulajdonos.

— **Bíróválasztás.** Görömböly községében hétfőn délelőtt volt bíróválasztás. A község képviselőtestülete nagy lelkesedés között egyhangulag **Vigyó Jánost** a függetlenségi és 48-as párt buzgó és tántoríthatatlan hívét választotta meg. Gratulálunk!

— **Városunk közbiztonsága.** Hogy városunk közbiztonsága milyen lábon van, arra élénk világot vet az, hogy múlt szombatou éjjel **Szabó Lajos** 40 éves kovácsmestert a Szeles utcán agyon verték, úgy, hogy néhány óra múlva sebeiben meghalt. Három garázda ember kötött bele minden igaz ok nélkül, ezek azután a náluk lévő bottal agyonverték. Ez a szomorú példa is eléggé mutatja, hogy nálunk még mindég kevés a rendőr, nem lehet az őrszemeket szaporítani. Ez a végzetes verekedés is, lefolyt városunk egyik élénk utcáján, anélkül, hogy rendőr lett volna a közelben. Bizony ideje volna már, ha több gondot fordítanának élet- és vagyonbiztonságunkra!

— **Szeged a vidéki újságírókért.** A tiszaparti nagy magyar metropolis, amelynek bámulatos és tiszteletreméltó érzéke van minden kulturális eszme és intézmény iránt és előjár mindég, valahányszor a magyar nemzeti művelődésért kell áldozatot hozni — most is első volt, amely megértette és átérzte azt a nemes, emberbaráti mozgalmat, melyet a vidéki sajtó munkásai szellemi és anyagi érdekeik előmozdítása végett a nyugdíj-intézet szervezése által indítottak karácsony harmadik napján. Ez intézet legelső alapító tagja Szegeden jelentkezett 100 frttal egy hírlapkiadó személyében. Utána Szeged lelkes város törvényhatósági közgyűlése következett, nem is valami csekély 100 vagy 200 forintos összeggel, hanem igazán gazdag alapítvánnyal. Szeged város érdemes polgármestere, az agg **Pálffy Ferencz**, akinek nevéhez fűződik a Tisza hullámai által eltemetett Szegednek feltámadása és új, szebb életre kelése, néhány nappal ezelőtt töltötte be polgármesterkedésének 25-ik évét s ebből az alkalomból nagy óvációkban részesült. A polgármester iránt érzett háláját a város közönsége tegnap tartott közgyűlésén pedig az által fejezte ki maradandó alkotással, hogy **Pálffy Ferencz** polgármester nevére **tízezer koronás alapítványt tett a vidéki hírlapírók nyugdíj-intézete javára**.

— **Hírlapírók szövetsége.** A vidéki hírlapírók országos szövetségének nagyváradi tagjai megalakították a helyi választmányt a következőkép: Elnök lett **Lovassy Andor**, pénztáros **Láng József**, jegyző **Vidosits Gy.** Bizottsági tagok: **Fehér Dezső**, dr. **Vucskics Gyula**, **Halász Lajos**, **Laszky Ármin**, dr. **Sarkady Lajos**, **Dési Géza**, **Szalóki Elek**, dr. **Várady Zsigmond**, dr. **Bodor Károly**, **Sarkady Ignác**, **Winkler Lajos**, **Nagy Márton**. Ezután lelkes éljenzéssel vették tudomásul azt

GEDEON és TÁRSA könyv- és papirkereskedése

Miskolcz, Széchenyi-utca 32. sz. (özv. Debreczeni Dánielné urnő házában.)

Kath. imakönyvek,
Ref. imakönyvek,
Zsoltárok,
Gyermek-imakönyvek,

Emlékkönyvek: plüshe-, bőr-, esont- és vá-
szonkötésben 50 krtól 6 frtig.

Fénykép-albumok.

Levélpapírok dobozokban

Ugymint:

Princess-Mill, fehér, 50 papír és 50 boríték 60 kr.

Ugyanaz crème (ivoir), 50 papír és 50 boríték 80 kr.

Hungaria-Mill, kis negyed.-alak 50 papír és
50 boríték 1 frt.

a legdiszesebb ki-
állításról a legeggy-
szerűbbig: nagy vá-
lasztékban.

Hungaria-Mill rendes alak 50 papír és 50
boríték 1 frt 20 kr.

Hungaria-Mill nagy negyedréalak 50 papír
és 50 boríték 1 frt 40 kr.

The Margaerita-Mill rendes alak 50 papír
és 50 boríték 1 frt 40 kr.

Családi dobozos levélpapírok rendkívül
diszes dobozokban 2 frt 50-tól 9 frtig.

Kártyapapírok arany és ezüst metszéssel, mindenféle
szép discret színekben, különböző áron.

Téntatartók: Üveg-, bronz-öntvény- és nick-
kelből.

Tollállványok tolltörők, levélsúlyok, disz-tollszárak.

Amateur-festők részére:

a legjobb gyártmányu viz- és olajfestékek
dobozokban 50 krtól 6 frtig.

Festészeti minták nagy választékban.

LEGUJABB !

Festő bűvészet (Zaubermalerei) festék nélkül
való festésre, csupán nedves ecsettel való áthu-
zással a kép láthatóvá lesz. Rendkívül érdekes!

LEGUJABB !

Különböző társas játékok: Akrobata-tivolik,
utazás Afrikában, tekepályák, illetve játékok.

Delfler-festészet (à la Majolika), mulatságos figurák,
öltöztető babák.

Ezekon kívül mindenféle szépirodalmi diszművek, regények, képes könyvek, mesés könyvek, ifjusági iratok.

ELADÓ HÁZ.

Régi Posta-utca 13. számú ház
szabadkézből örökáron eladó.

Értekezhetni: Juhász Ferencznénél,
Szeles-utca 57. szám alatt.

Az eperjesi népbank cserépkályháinak mintaraktára.

Szives tudomására hozom a t. vadász-közönségnek, hogy a beállott
idényre raktáramat dúsan felszereltem hat. belőtt **vadász fegyverekkel**,
mindenfajú **patron-, dugasz-** (patent), **sörét- és golyókkal**, minden
hóban frissen érkező **rendes és állami löporral**.

Ajánlok továbbá: **légelzáró szalagokat** ajtó- és ablakokra, a lég-
huzam megszüntetésére. **Korcolyák** nagy választékban, **kondor, Hungaria,**
Merkur, alanyozva és csiszoltan. Továbbá elfogadok rendelvényeket
csinos kivitelű **muszka- és kocsiszánkákra** és **Heilmann-féle műtrágyára**.

Fűtő szén: Királydi, salgó-tarjáni és porosz szalon-szén.

Ló- és takaró pokróczok.

Eperjesi népbanki cserépkályhagyárban készült, igen diszes kivitelű
kályhák- és kandallókat, különösen jól zomáczozott **főző edényeket**,
leverő Norton- és ásott kutakat, **villanycsengő-készülékeket**, **kerék-
párokat** a legjutányosabb árak mellett.

Postaszállításokat azonnal fogantatosítok.

Teljes tisztelettel:

Merkl Gyula, vaskereskedő

(„Három rózsza”-épület.)

Első magyar általános biztosítás ügynöksége.

Házvezetőnőnek

korosabb úrhoz vagy papi házhoz
ajánlkozik

egy intelligens nő.

Czim a kiadóhivatalban.

Intelligens

urak és nők

előnyös feltételek mellett

fix-fizetéssel alkalmaztatnak.

Bővebbet

SCHWARCZ BERTALAN

irodájában

Buza-tér 1. szám.